

จริยธรรมและกฎหมายสื่อสารมวลชน

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

- รัฐมนตรีผู้รักษาการ
  - รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
- พนักงานเจ้าหน้าที่
  - กรมทรัพย์สินทางปัญญา - ตรวจสอบ ยึดอายัด ส่งให้บุคคลมาให้ถ้อยคำ
- อธิบดี
  - อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา - เปรียบเทียบปรับ กรณีความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว
- ลิขสิทธิ์ - สิทธิแต่ผู้เดียวที่จะทำการใดๆ เกี่ยวกับงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้ทำขึ้น
  - ทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชน ให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนา ให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น อนุญาตให้ผู้อื่นใช้ลิขสิทธิ์

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

- การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์
  - กรณีที่ยังไม่ได้มีการโฆษณางาน
automatic protection ซึ่งผู้สร้างสรรค์จะต้องเป็น
    - บุคคลธรรมดาผู้มีสัญชาติไทย หรือนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ทั้งนี้ไม่ว่าบุคคลหรือนิติบุคคลดังกล่าวจะสร้างงานขึ้นในหรือนอกราชอาณาจักรไทย
    - บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลซึ่งมีสัญชาติของประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาเบอร์น์ว่าด้วยการคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม ทั้งนี้ไม่ว่าบุคคลหรือนิติบุคคลดังกล่าวจะสร้างงานขึ้นในหรือนอกราชอาณาจักรไทย
    - บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลซึ่งมิได้มีสัญชาติไทย หรือสัญชาติของประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาเบอร์น์ว่าด้วยการคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม แต่อยู่ในประเทศไทยหรือในประเทศที่เป็นภาคีฯ ตลอดระยะเวลาหรือเป็นส่วนใหญ่ในการสร้างงาน

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

- การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์

- กรณีที่ได้มีการโฆษณางานแล้ว

ผู้สร้างสรรค์งานไม่ว่าจะมีสัญชาติใดหรืออยู่ในประเทศใดและสร้างงานขึ้นที่ใด หากนำงานอันมีลิขสิทธิ์ที่สร้างขึ้นนั้นมาโฆษณาครั้งแรกในประเทศไทยหรือในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาเบอร์นะ หรือในกรณีที่การโฆษณาครั้งแรกได้กระทำนอกราชอาณาจักร หรือในประเทศอื่นที่ไม่เป็นภาคีฯ แต่ได้มีการโฆษณางานดังกล่าวในประเทศไทยหรือในประเทศภาคีฯ ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้มีการโฆษณาครั้งแรก ก็ถือว่าผู้สร้างสรรค์ดังกล่าวได้ลิขสิทธิ์นั้นมาเพราะการโฆษณาเช่นกัน

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

- งานอันมีลิขสิทธิ์ 9 ประเภท
  - งานวรรณกรรม เช่น หนังสือ บทความ บทกลอน โปรแกรมคอมพิวเตอร์
  - นาฏกรรม เช่น ท่าเต้น ท่ารำ ที่ประกอบขึ้นเป็นเรื่องราว
  - ศิลปกรรม เช่น ภาพวาด ภาพถ่าย
  - ดนตรีกรรม เช่น ทำนองเพลง หรือเนื้อร้องและทำนองเพลง
  - โสตทัศนวัสดุ เช่น ซีดีคาราโอเกะ
  - ภาพยนตร์
  - สิ่งบันทึกเสียง เช่น ซีดีเพลง
  - งานแพร่เสียงแพร่ภาพ เช่น รายการโทรทัศน์
  - งานอื่นใดในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์หรือแผนกศิลปะ เช่น การพิมพ์ศิลปะบนร่างกาย

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

- งานอันไม่มีลิขสิทธิ์
  - ข่าวประจำวันและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นเพียงข่าวสาร
  - รัฐธรรมนูญและกฎหมายต่าง ๆ
  - ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือหนังสือตอบโต้อื่นใดของหน่วยงานของรัฐ
  - คำพิพากษา คำสั่ง คำวินิจฉัย และรายงานของทางราชการ
  - คำแปลและการรวบรวมสิ่งต่าง ๆ ทั้งหมดข้างต้น ที่กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือของท้องถิ่นจัดทำขึ้น
  - ความคิด ขั้นตอน กรรมวิธี ระบบ วิธีการใช้หรือทำงาน แนวความคิด หลักการ การค้นพบ ทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ หรือคณิตศาสตร์

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

- อายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์
  - ลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ให้มีตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์และมีอยู่ต่อไปอีก 50 ปีนับแต่ผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย
  - ในกรณีมีผู้สร้างสรรค์ร่วม.....
  - ในกรณีผู้สร้างสรรค์หรือผู้สร้างสรรค์ร่วมทุกคนถึงแก่ความตายก่อนที่ได้มีการโฆษณางานนั้น ให้ลิขสิทธิ์ดังกล่าวมีอายุ 50 ปีนับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก
  - กรณีที่เป็นนิติบุคคล ให้มีอายุ 50 ปี นับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นแล้วเสร็จ แต่ถ้าได้มีการโฆษณางานนั้นในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ให้ลิขสิทธิ์มีอายุ 50 ปีนับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก
  - กรณีใช้นามแฝงหรือไม่ปรากฏชื่อผู้สร้างสรรค์.....

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

- อายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ (ต่อ)
  - ลิขสิทธิ์ในงานภาพถ่าย โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง งานแพร่เสียงแพร่ภาพ ให้มีอายุ 50 ปี นับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นแล้วเสร็จ แต่ถ้าได้มีการโฆษณาในงานนั้นในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ให้ลิขสิทธิ์มีอายุ 50 ปี นับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก
  - ลิขสิทธิ์ในงานศิลปะประยุกต์ ให้มีอายุ 25 ปี นับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นแล้วเสร็จ แต่ถ้าได้มีการโฆษณาในงานนั้นในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ให้ลิขสิทธิ์มีอายุ 25 ปี นับแต่มีการโฆษณาครั้งแรก
  - เมื่ออายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานสร้างสรรค์สิ้นสุดลงเมื่อใด งานสร้างสรรค์นั้นย่อมตกเป็นงานสาธารณะทัณฑ์ สาธารณชนย่อมมีสิทธินำงานนั้นมาใช้โดยไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

- ในกรณีที่นิติบุคคลกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้
  - ให้ถือว่ากรรมการหรือผู้จัดการทุกคนของนิติบุคคลนั้นเป็นผู้ร่วมกระทำผิดกับนิติบุคคลนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำของนิติบุคคลนั้นได้กระทำโดยตนมิได้รู้เห็นหรือยินยอมด้วย
- การเพิ่มโทษแก่ผู้กระทำความผิด
  - “ผู้ใดกระทำความผิดต้องระวางโทษตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อพ้นโทษแล้วยังไม่ครบกำหนด 5 ปีแล้วกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้อีก ต้องระวางโทษเป็น 2 เท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น”

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

- ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์
  - วิจัยหรือศึกษางานนั้น อันมิใช่การกระทำเพื่อหากำไร
  - ใช้เพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือเพื่อประโยชน์ของตนเองและบุคคลอื่นในครอบครัวหรือญาติสนิท
  - ตีชม วิจารณ์ หรือแนะนำผลงาน โดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น
  - เสนอรายงานข่าวทางสื่อมวลชน โดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น
  - ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของศาลหรือเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจตามกฎหมาย หรือในการรายงานผลการพิจารณาดังกล่าว
  - ทำซ้ำ ดัดแปลง หรือทำให้ปรากฏโดยผู้สอน เพื่อประโยชน์ในการสอนของตนอันมิใช่การกระทำเพื่อหากำไร

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

- ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ (ต่อ)
  - ทำซ้ำ ดัดแปลงบางส่วนของงาน หรือตัดทอน หรือทำบทสรุปโดยผู้สอนหรือสถาบันการศึกษา เพื่อแจกจ่ายหรือจำหน่ายแก่ผู้เรียนในชั้นเรียนหรือในสถาบันการศึกษา ทั้งนี้ต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร
  - นำงานนั้นมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการถามและตอบในการสอบ

*****

- การกระทำนั้นต้องไม่ขัดต่อการแสวงหาผลประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์
- การกระทำนั้นต้องไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

- ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ (กรณี)
  - การกระทำบางประการโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์
  - การกระทำต่องานศิลปกรรมที่ตั้งเปิดเผยประจำอยู่ที่สาธารณะ
  - การกระทำต่องานสถาปัตยกรรมที่ไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์
  - การถ่ายภาพ หรือการถ่ายภาพยนตร์ หรือเผยแพร่งานอันมีลิขสิทธิ์อันมีศิลปกรรมรวมอยู่ด้วย

คำถามท้ายบท

1. ในกรณีสานสร้างสรรค้ที่มีผู้สร้างสรรค้ร่วม (มีผู้สร้างสรรค้งานหลายราย)
จะนับอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์อย่างไร
2. ในกรณีสานสร้างสรรค้ที่ใช้นามแฝงหรือไม่ปรากฏชื่อผู้สร้างสรรค้
จะมีการคุ้มครองลิขสิทธิ์อย่างไร